

Zárt Könyvtárak, nyitott adatbázisok

A koronavírus-járvány terjedésével nehéz időszak vette kezdetét hazánkban is, március 16-tól bezártak az óvodák és iskolák, illetve digitális tanrendet alakítottak ki. A bezárt intézményeknek, szolgáltatóknak új kihívásokkal kellett szembenézniük, de az átállás kezdeti nehézségeit, útkereséseit követően elmondható, hogy biztosítva vannak az otthon töltött idő eltöltéséhez szükséges feltételek. Szerencse a szerencsétlenségben, hogy mára a könyvtárak túlnőttek azon, hogy csupán könyvekkel sűrűn megpakolt polcok „raktárai” legyenek, és eltérő ütemben ugyan, de válaszolnak a 21. század kihívásaira is. A folyamat a kétezres évek elején kezdődött, ekkor kongatták meg a vészharangot: túléli, túlélheti-e a hagyományos könyvtár a digitális kultúra előretörését.

A 21. század könyvtára már nem pusztán dokumentumbázis, hanem közösségi hely, ahol az emberek olvasnak, tanulnak, szórakoznak, beszélgetnek; valamint a kreativitás helye, ahol az emberek kreatórok: az információt újabb tartalmak létrehozására és saját kreativitásuk kifejezésére használják fel. A könyvtár hozzáférést biztosít az információhoz, az ismeretekhez, a kulturális örökséghez; integrál és inspirál. Segíti az írástudást és olvasást, az élet-hosszig tartó tanulást és a civil részvételt; támogatja és serkenti a kulturális tevékenységeket; minőségi és mindenki számára elérhető szolgáltatásokat biztosít; közösségi helyként működik és egy fenntartható jövőt támogat.

A fentiek alapján a könyvtárak gyorsan reagáltak a megváltozott helyzetre és felhasználói igényekre: házhoz viszi a könyveket az időseknek és a mozgásukban korlátozottaknak az ország több bibliotékája; könyvtárosok online mesét olvasnak a négy fal közé szorult gyerekeknek, papírszínház felvételeket rögzítenek; az otthon maradt felnőtteknek pedig könyvtári podcastokat ajánl a könyvtarak.hu. Személyes kapcsolat nélkül is van lehetőség a könyvtáros segítségét igénybe venni, így élő online könyvtári tájékoztatás során Skype-on keresztül kérdezni a könyvtárost. Ezekon kívül bizonyosan sok könyvtár soron kívüli állományellenőrzést és egyúttal selejtezést is végez.

Az alábbiakban elsősorban olyan adatbázisokat szeretnék röviden bemutatni, amelyek zenei vonatkozásban érdekesek lehetnek, illetve olyan hozzáférést biztosítanak, amelyek eddig valamilyen feltételhez voltak kötve vagy nem voltak nyilvánosak a szélesebb olvasóközönség számára.

A Magyar Elektronikus Könyvtár az 1990-es évek közepe óta gyűjti és teszi elérhetővé elsősorban magyar nyelvű könyvek teljes szövegét. Az eltelt évek alatt a MEK a Magyar internet egyik legnépszerűbb és legnagyobb szövegarchívumává vált: jelenleg közel 20.000 szép- és szakirodalmi könyvet és egyéb dokumentumot tartalmaz.

A MEK nyitó oldalán lehetőségünk van szerző, cím, tárgyszó alapján keresni, vagy akár végrehajthatunk keresést az összes könyv teljes szövegében is. Segít az eligazo-

dásban a tartalmi kategóriák rendszere, tehát a zene szakterületén maradván a „Humán területek, kultúra” főkategórián keresztül juthatunk el az „Ének, zene” kategóriához, mely jelenleg 212 dokumentumot tartalmaz. Kevesen tudják, hogy nemcsak zenei szakkönyvek, hanem kották is vannak e dokumentumok között.

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Zenei Gyűjteménye összeállította a MEK zenei anyagának részletes, röntgenképszerű tartalomjegyzékét, melynek célja, hogy segítsen megállapítani: egy adott témáról vagy személyről van-e szakirodalom a MEK gyűjteményében, és ha igen, mennyire széles a kínálat. Jegyzékük egy témamutatóból és egy részletes listából áll. Ennek alapján egy-egy könyv vagy kotta linkjére kattintva rögtön megnyithatjuk, olvashatjuk is azt a MEK oldalán. Néhány könyv, amelyről talán nem is gondolnánk, hogy online is hozzáférhető: Bartók Béla: Önéletrajz – Írások a zenéről, Szabolcsi Bence: A Magyar zene évszázadai, Tanulmányok, Fodor Géza: A Mozart-opera vilásképe, Vargyas Lajos: A Magyarország népzenéje.

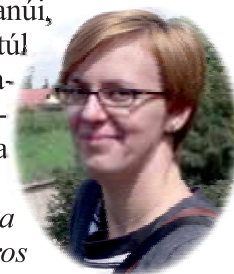
Egy másik fórumon már említést tettem az Arcanum Digitális Tudománytár zenei kincseiről – ez az internetes adatbázis az elmúlt két évszázad magyar újságjait, folyóiratait kínálja az érdeklődőknek, zenei témában is.

Külföldi adatbázisokat tekintve az Oxford Music Online megbízhatóságát és terjedelmét tekintve is a világ vezető angol nyelvű zenei adatbázisa. Egyszerre tekinthető enciklopédiának (mert a zene világát témakörök szerint, teljességre törekvően tárja föl) és lexikonnak (mert szócikkekbe rendezi az ismeretanyagot nevek, fogalmak szerint). Három önmagában is jelentős adatbázist tesz elérhetővé egy felületen: az 51 ezer szócikket, köztük 33 ezer életrajzot tartalmazó Grove Music Online zenei lexikont, a 8000 szócikkos Oxford Companion to Music lexikont és az Oxford Dictionary of Music kiadványt.

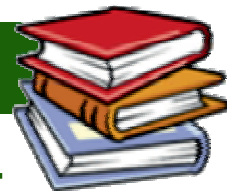
Emergency Library (Vészhelyzeti Könyvtár) néven szabadon kölcsönözhetővé tette 1,4 milliós digitalizált könyvállományát az amerikai Internet Archive (Internet-archívum/IA). Ez egy amerikai székhelyű non-profit digitális könyvtár. Ami ezen az oldalon külön érdekesség lehet, hogy több mint 10 millió hangdokumentum, zenei felvétel között kereshetünk vagy böngészhetünk. Az anyagok egy részébe csak belehallgathatunk, másokat különféle formátumokban le is tölthetünk (Audio főmenü > Összes Audio almenü > CDL).

Az elmúlt hetekben az információ olyan mértékű áramlásának lehettünk szemtanúi, ami az egyszeri szemlélő számára túl soknak tűnhet, viszont új tudással, tapasztalattal vértelmezhet fel nemcsak bennünket, könyvtárosokat, hanem a könyvtárhasználókat is.

Nagy Éva
könyvtáros

Könyvajánló

Szabó Tünde Júlia rovata

**Simon Erika:
És mégis megszólal a pálca**

 Kairosz Könyvkiadó,
Budapest, 2012

Fülszöveg:

Talán érdemes megismételni: a hit és a zene – legalábbis számomra – valahogy szétválaszthatatlan. Érintettem már, ahogy színre lépett az emberiség, a hitét is zenével fejezte ki. Nem lehet másként a hálaadás,

éreztek rögtön: olyan valaki uralkodik fölöttünk, akihez mi kevesek vagyunk, és őt dallal kell dicsérni. Közismert Dávid királytól is, hogy zenével kell dicsérni az Urat. És Pál apostolnak az intelmei: igenis hangosan, énekszóval kell dicsérni az Urat. És ez megint a megfoghatatlan miatt van. A megfoghatatlant fejezi ki a zene, és a hit is megfogalmazhatatlan. Miként az egész zeneirodalom és a művészet minden ága, a képzőművészet, vagy a drámai műfajok világa. Lehet akár példázat vagy megtörtént eset, mindig a hitnek egy-egy fázisát tükrözi. Ezt a fázist közvetíti a zene, a laudate csak zenére vonatkozhat, ahogy minden nagy te deum is hitből indul ki, a Jóistennek való dicséret.

Elméletet oktató kolléganőm hívta fel a figyelmem e kis könyvre. Kedves Tünde, te imádod Medveczkyt! Több Kairoszos könyvecskét is olvastam már, de nem tudtam, hogy éppen a legkedvesebb karmesteremmel is történt beszélgetés.

Legutóbb, amikor Nyíregyházán járt és a zenekarunkat vezényelte – egyébként megemlíti a Szabolcsi Szimfonikus Zenekart a könyvben – a próba előtt összefutottam vele az

utcán, éppen a templomból jött ki. Tudja, amikor lehet, bemegyek, mondta nekem mosolyogva.

És hát alapvetően ő ilyen csupa mosoly és kedély, kedvesség, zseniális elme tele muzikalitással. Amikor ő dirigál bennünket mindent rendbe tesz. Mindezt úgy éri el, hogy sosem emeli fel a hangját, sosem mond olyat, amit ne tudnánk megoldani. Elénk áll, szuggesztív állapotában rettenetesen jól üt, összehúzza a szemöldökét, úgy néz, és mi szárnyalunk. Ha brácsaszólóm van, mindig mosolyogva int oda, hogy akkor kedvesem, most tessék belépni. Persze nekem intenie sem kell, mert szinte csak őt nézem végig, majdnem kotta nélkül tudom a szólamom.

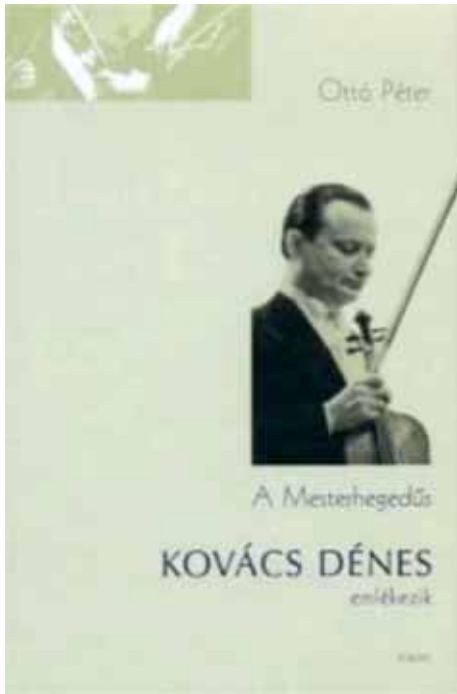
Nagyon jókat mond az interjú során, igazán élvezet volt olvasni a gondolatait, a véleményét, holott többször beszélgettem vele, ami sosem elég.

Meggyőződéssel állítom, hogy EMBER az emberek között. Nem mindennapi. Az, hogy nem tud autót vezetni, nem tud biciklizni, nem ért a számítógéphez? Ugyan. Viszont tud vezényelni.

**Ottó Péter:
A Mesterhegedűs**

Európa Könyvkiadó,
Budapest, 2007

Fülszöveg:

Az utóbbi idők legnagyobb zenei tehetségét fedezték fel Szolnokon. A nem mindennapi tehetséget, akiről szakértők megállapítása szerint pár év múlva világszerte beszélni fognak, Kovács Déneskének hívják, öt-estendős, édesapja külvárosi kiske- reskedő.

Nemrégben Kovács Déneskét a Stefánia-intézetbe kellett vinni, ahol bemutatta tudományát.

Akik hallották, megilletődtek – írja a Nemzeti Jövők 1936. augusztus 8-i száma. A jövődőlés valóra vált, Kovács Dénes játéka hallatán aztán még sokan megilletődtek há- táron innen és túl. A legzajosabb si- kerét Londonban aratta: huszonöt éves korában megnyerte a nemzet- közi Flesch-versenyt, s attól kezdve művészként és később pedagógus- ként is évtizedekig nagy egyénisége volt zenei életünknek.

Ez a kötet Kovács Dénes (1930-2005) életinterjúja. A mindig is vo- nakodva nyilatkozó művészt egy Né- metországban élő zenetanár és író, Ottó Péter bírta szóra. Tabutéma nem volt, a szép művészi sikerek

mellett a legszemélyesebb emberi kudarcokról is beszélgettek. Az em- lékezésből kiderül, mit jelentett sok- gyerekes vidéki nagycsaládban fel- nőni, a háborút kibírni, tizenéves fej- jel gyári munkásként dolgozni, a le- gendás Zathureczky Ede tanítvá- nyának, később utódjának lenni, kivívni a sikert és aztán elviselni. És kiderül, hogy embernek milyen volt Kovács Dénes, aki rühellte a politi- kát, remekül főzött, ötször nősült, és fűtyült a pénzre. Másfél éven ke- resztül folytatott beszélgetéseik vé- gére az akkor már súlyosan beteg mesterhegedűs halála tett pontot.

A kétszeres Liszt Ferenc-díjas, Kossuth-díjas kiváló művész hang- felvételeken őrzött természetes he- gedűjátéka hallatán ma is újra meg újra megilletődik az ember. Az egy- kori csodagyerek, aki már ötévesen tudta, hogy a zenét nem lehet akarni, csak szeretni lehet, akinek lételeme volt a muzsika, élete végéig vallotta: „Az előadó-művészetben az ideál- om: ahogy beszél az ember.” Mint- ha Madáchot olvasnánk: „A művé- szetnek is legfőbb tökélye, ha úgy el- bú, hogy észre nem veszik.”

Személyes ismeretség a miénk. Nyírbátorban a nemzetközi zenei tá- borban diákként, majd kollégaként dolgoztam vele együtt. Tanár úr, a

legvadabb melegben is zakóban, nyakkendőben közlekedett. A höl- gyeknek kötelező a harisnya, mon- ta, na, ekkor mindig kitört belőlünk a nevetés, mert mi bizony a 35 fok- ban, sortban, kis lenge ruhácskában elképzeltük azt a gyötrelmet, ahogy magunkra eröltetjük azt a szörnyű anyagot.

Hatalmas életút az övé. Tele szo- morú dolgokkal, meg nem értéssel, rengeteg gyakorlással, fellépések- kel, koncert-utakkal, lemezfelvéte- lekkel.

Óriási humorérzéssel áldotta meg a sors, hiányoltam a beszélge- tésekből a további sztorizásokat, beszélásokat, viccelődéseket. Mert ez volt ő. Komolynak tűnt, de az oly- kori félmosolya sok mindenről árul- kodott.

Úriember. Igazi. Számomra az utolsók között.

„Unokája, Misi az utolsó vendég egy februári délután. Megebédelte- ti. Aznap este egyedül van a lakás- ban. Leakasztja a kabátot a fogas- ról, fejére teszi a kalapot, az ajtóhoz lép és meghal.”

Nyugodjon békében Dini bácsi. Mi így emlegettük. Kedveltük, sze- rettük.

/Képek forrása: internet/

Beszámoló a IV. Kelet-Magyarországi Gitárversenyéről

A Vikár Sándor Zeneiskola-Alapfokú Művészeti Iskola 2020. február 28-án rendezte meg a IV. Kelet-Magyarországi Gitárversenyt. A verseny funkciójának lényege, hogy visszajelzést adjon a gyerek és tanár jelenlegi szakmai tudásáról. A versenyen elért eredmény motiváló hatású, meghatározza a tanuló viszonyát a tananyaghoz, a tanárhoz és az intézményhez.

A verseny alapítójaként fontosnak tartom, hogy a megszokott és jól működő programok mellett legyen lehetőség új ötletek, rendezvények, megvalósítására. Ebben az intézményünk mindig partner minden tanszak és minden kreatív kolléga számára. Az innovatív gondolkodás a XXI. század motorja. Folyamatosan vágyunk valami újra, valami élmenyre, valami sikerérzésre, ami nem engedi, hogy beszürküljenek és monotonná váljanak a hétköznapjaink. Ilyen gondolkodásmóddal ösztönözve, 2010-ben megálmodtam a Kelet-Magyarországi Gitárversenyt, ami azóta megrendezésre került 2011, 2014, 2017, és végül 2020-ban a Vikár Sándor Zeneiskolában Nyíregyházán.

Ilyen jellegű projekt a régióban eddig még nem volt. Szükségét láttam annak, hogy háromévente legyen egy olyan esemény, amely szakmailag összehozza a kollégákat és alkal-

mat adjon az egymás munkájának megismerésére, tapasztalatcserére és nem utolsósorban hiánypótló szerepet töltsön be a szintén háromévente Vácon megrendezésre kerülő Országos Gitárverseny előtt.

A Kelet-Magyarországi Gitárversenyt az alapfokú művészetoktatási intézményekbe járó tanulók számára hirdettük meg. A verseny fő célja: a tanulók hangszeres tudásának bemutatása, értékelése, a gitár tanszak pedagógiai eredményeinek mérése, és végezetül a tehetségkutatás.

Egy ilyen verseny szervezés igazi csapatmunka, nagyobb közösséget mozgat meg, több hónapos előkészületek szükségesek a kivitelezéséhez. Pontos költségvetéssel kell nekiállni a megvalósításhoz, ami után a szponzorok felkeresése következik. A pontos versenykiírást követően a jelentkezési lapok felhívással együtt elektronikus formában jutnak el az intézményekbe. A jelentkezések beérkezése után következik az adatgyűjtés és a programfüzet megszerkesztése, nyomtatása.

A verseny napján az egész intézmény lázban ég, mindenki tevékenyen részt vesz, segít, hogy gördülékenyen és magas színvonalon zajlódjon le a program. Gitáros növendékek, felkészítő tanárok és sok érdeklődő (főként aggódó szülők) lepik el az iskolánkat. Mindig jó érzés

látni ezt a felfokozott izgatott versenyállapotot, hisz én is (mint felkészítő tanár) a növendékeimmel immár közel 100 régiós, országos és nemzetközi versenyt éltünk így át sikeresen. Van valami különleges atmoszférája és varázsa a versenyhelyszíneknek.

A Kelet-Magyarországi Gitárversenyen 2011, 2014, 2017-ben, mint felkészítő tanár vettem részt. Öt, hat, hét növendéket készítettem fel, és mindegyik díjazva volt az előző versenyeken. Komiszár Vanda, volt növendémem pedig három alkalommal nyerte el a verseny Nagydíját. A mostani versenyen, mint zsűritag vettem részt. Jó érzés látni a sok kollégát és volt növendékeimet felkészítő tanárként, és hallani a tanulóik produkcióját.

Az idei versenyre 14 intézményből 43 tanuló érkezett és négy korcsoportban mérte össze tudását. A verseny műsorban a korcsoportonként kiírt három különböző karakterű és különböző zenei stílusú művet kellett előadni kotta nélkül. A díjazást az előző évekhez képest megváltoztattuk, külön figyelmet fordítottunk arra, hogy minden résztvevő minősítést kapjon, így a tanulók teljesítményét arany, ezüst, bronzminősítéssel értékeltük, a kimagasló produkciókat pedig kiemelt aranyminősítéssel jutalmaztuk. A versenybizottság tanári különdíjakat is adományozott, elismerte a kiváló felkészítő munkát.

Mindig nagy öröm olyan kollégákkal együtt zsűrizni, akikkel a szakmai nézeteink és zenei ízlésvilágunk megegyezik. A versenybizottság elnöke Szilvágyi Sándor Liszt Ferenc- és Artisjus-díjas gitárművész, a budapesti Bartók Béla Zeneművészeti Szakgimnázium gitár tanszakának vezető tanára, a Pécsi Tudományegyetem Zeneművészeti Intézet tanára, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem oktatója volt. A versenybizottság másik tagja Danilás-Tóth Melinda gitárművész-tanár, a

Zenetanárok Társasága/ZETA gitár tagozatvezetője volt. Mindkét kollégával többször dolgoztam együtt. Az értékelés élmény volt számunkra, minden zökkenőmentesen zajlott, de hát ez nem is csoda, ha azonosak a prioritások.

A versenyzők teljesítményét a tanuló egyéni „művészi” szempontjainak figyelembe véve értékeltük. Fókuszáltunk az előadásmódra, stílusismeretre, és a technikai tudásra. Szilvágyi Sándor szavaival élve:

„Fontos volt, hogy van-e a gyerekeknek valamit mondanía, ami lehet, hogy furcsának tűnik egy gyereknél, de már kis korban is látszik, ha tehetséges, vagy pódium alkat. Minél kisebb egy gyerek, annál inkább látszik a tanár erős lenyomata, de én igyekszem magam ilyenkor ettől függetleníteni. A lényeg, hogy kaptam-e valamit, viszek-e valamit magammal abból, amit ő adott.”

Az esti eredményhirdetésen nyilvánosan értékeltük a versenyt, kihirdettük az eredményeket, és átadtuk a sok-sok minősítést és emléklapokat. Külön nagy meglepetés volt mindenki számára, egy csodálatos, kimondottan erre a rendezvényre készített, háromszintes torta (köszönet illeti támogatónkat, Koósné Kertész Adélt).

A versenybizottság összegző értékelése tekintetében: a verseny előkészítésével, lebonyolításával, a versenyzők felkészültségével, a verseny szakmai színvonalával a bírálóbizottság teljes mértékben elégedett volt. Csak egy pár észrevétel, amit a bírálás közbeni beszélgetésünk alatt felmerült, a versenykiírásban és a versenyszabályzatban foglaltakról, valamint a betartásával kapcsolatosan.

Gyakran láttuk, hogy a tanulók gitártartása nem helyes (ezt még most a gyermek nem veszi észre, de pár év múlva a hangszeres fejlődése biztos, hogy megtorpan), valamint a kiírásban szerepelt három különböző karakterű és különböző zenei stílusú műveket – igaz nem sok esetben – nem jól értelmezték a kollégák. Természetesen, mivel ez egy régiós minősítő verseny nem érte kellemetlenség az így felkészült diákokat és tanárt, de ha ez az országos versenyen történne, akkor bizony kizárásra lenne ítélve a versenyző. A versenyek kiírására mindig nagyon nagy és komoly figyelmet kell fordítani, hisz az 50% a sikerből.

A sok pozitív szakmai visszajelzés alapján fontosnak tartom a versenyt továbbra is háromévente megrendezni az intézményünkben. Az itt szerzett tapasztalatokat jól tudjuk hasznosítani a tanulók fejlesztésében, szaktantárgyi tudás bővítésében, pályaszocializációban, illetve középfokú intézményekhez csatlakozva együttműködési szakirányú képzésben. Megvalósítása során létrejött produktumok: segíti a fiatal pályakezdő kollégák pályaszocializációját, a szakmai munkájuk minőségének javulását, a tehetséges növendékek pályára irányítását, a pedagógus pálya szépségének megtapasztalását. A Kelet-Magyarországi Gi-

tárverseny jelenleg regionálisan jegyzett kulturális és művészeti program, megszervezése jó hírnevet hoz intézményünknek és városunknak.

A verseny megalapítója ezúton szeretnék köszönetet nyilvánítani a verseny szervezéséért és a megvalósításáért Tamás Attilának a Vikár Sándor Zeneiskola-Alapfokú Művészeti Iskola intézményvezetőjének, az intézmény vezetőségének, Szabó Tünde Júlia intézményvezető-helyettesnek, a gitártanszak vezetőjének Hajdú Ágotának és a gitártanszaknak, valamint az egész tantestületnek és a szponzoroknak, akik támogatták az ötletemet.

*Czakó Erika
gitárművész,
Vietórisz József-
díjas pedagógus,
mesterpedagógus*

*a Nyíregyházi
Művészeti
Szakgimnázium
gitár tanszakának vezető tanára,
a Vikár Sándor Zeneiskola-
Alapfokú Művészeti Iskola tanára,
a Liszt Ferenc Zeneművészeti
Egyetem oktatója,
a Kelet-Magyarországi
Gitárverseny alapítója*

Egy tizenkilencedik századi harmónium újjászületése

Úgy öt évvel ezelőtt az egyik nyíregyházi egyházközségben selejtezésre került több régi holmi, köztük néhány hangszer is. Egyházzenesz kollégám üzent, hogy nézzek körül, hátha találok valamit, ami menthető.

Egyik délelőtt el is mentem és a sok tönkrement kacat között felfigyeltem egy érdekesnek ígérkező harmóniumra. A harmónium a kora tizenkilencedik század találmánya, hangja az orgonáéhoz hasonlít, de nem orgonasípok szólnak benne, hanem réznyelvek, amelyeket levegő rezegtet meg.

A hangszer külsőre nagyon rossz állapotban volt, azonban a harmónium szokatlan formája felkeltette az érdeklődésemet és többet sejtettem benne holmi lerobbant kacatnál. Így végül ez a hangszer hamarosan a garázsomban kötött ki.

Úgy véltem, hogy alapos feltáró munkára lesz szükség ahhoz, hogy a harmónium valódi kilétét felfedjem. Először is valamilyen felirat után kutattam a hangszer belsejében, amely alapján beazonosíthatom a gyártót és talán még a gyártás idejét is. A billentyűzet felett megtaláltam egy felragasztott címkét, amely alapján magyar gyártóra lehetett következtetni. Beljebb haladva azonban egy porvédő lemezen egy erősen kopott, de még olvasható másik címkét találtam. Ezen a következő felirat olvasható: ALEXANDRE ET FILS INVENTEURS & FACTEURS, Rue Meslay, 39. Ezek után világossá vált, hogy a magyar név a címkén csupán egy karbantartó hangszerész volt, aki alkalmi javításokat végezhetett a harmóniumon.

A kutatás következő lépése a francia cég kilétének ki-

derítése volt. Találomra beírtam ezt a nevet az internetes keresőbe és nagy öröömre és meglepetésemre az egykori cégről készült honlapon találtam magam. Egy sor érdekes adatra bukkantam, amelyből kiderült, hogy az *Alexandre et Fils* a 19. század derekán működő három jelentős párizsi harmóniumgyártó vállalat egyike volt. A cég jelentőségét jól szemlélteti, hogy Liszt Ferenc ezzel a céggel terveztetta és gyártatta le híres zongora-harmóniumját (Alan Walker 1989). További kutatásaim során a címkén levő címből az is kiderült, hogy hozzávetőlegesen mikor gyárthatták hangszerünket, ugyanis a gyár az idők során többször megváltoztatta telephelyét. Kiderült, hogy a Rue Meslay 39. cím alatt a gyár 1851-től 1860-ig működött, amikor a Rue du Parc à Ivry-sur-Seine címre költöztek (Wikipedia). Ebből tehát az következik, hogy a tulajdonomban lévő hangszer életkora minimum 160 év.

Ezek ismeretében világos volt az, hogy a hangszer restaurálását nagy körültekintéssel lehet csak elvégezni. Az interneten restaurált Alexandre harmóniumok fotóit találtam meg, így nagyvonalakban képet kaphattam a hangszer eredeti kinézetéről. Amint az a még lerobbant állapotú harmóniumról készült képen látható, valamikor a billentyűzet csontborítását leszedték. Ennek pótlása nem könnyű feladat, mert ma már tilos az elefántvadászat, ezért csak bontott hangszerekről származó csontokkal lehet dolgozni. Szerencsémre egyik érdi hangszerész barátom nekem adta egy hozzá került régi zongora fehér billentyűit. Ezekről langyos vízbe áztatva sikerült leoldani a ragasztáshoz használt enyvet, így sértetlenül leszedhettem az elefántcsontborítást. A csontok felragasztását a harmónium billentyűzetére illetve a harmóniumszekrény restaurálását Molnár Imre hangszerész kollégám végezte el. A hangszer belső szerkezeti javításait, a sípok újraintonálását és hangolását magam végeztem el.

Jelenleg körülbelül öt év munkájának eredményeként újra szól az Alexandre et Fils harmónium koncertálva a tizenkilencedik század közepének harmóniumhangzását. Számomra különleges élmény rajta játszani. Ha ez a hangszer beszélni tudna, sokat mesélhetne: túlélt forradalmakat, háborúkat de bizonyára sok boldog órát is, amikor hangjával gyönyörködtette a hallgatóit.

Ennek a harmóniumnak története azt bizonyítja, hogy nem lehetetlen vállalkozás régi, patinás hangszerek életre keltése, ha elég elszántak vagyunk, és nem sajnálunk pénzt és munkát áldozni rá.

Kiss Zoltán
orgonaművész-tanár

Irodalomjegyzék:

- Alan Walker (1989) *Liszt Ferenc: A weimari évek, 1848-1861* (91. oldal), Editio Musica Budapest, 1994
- https://fr.wikipedia.org/wiki/Alexandre_P%C3%A8re_et_Fils

A Varázsfuvola gyermekkönyvben

Mozart Varázsfuvolája sokunk első operaélménye. A mesét, amelyet kétszázharminc éve álmodott meg Emanuel Schikaneder, ebben a kötetben Borsa Kata meséli el. Különleges szövegében, rímelő prózájában az opera zeneiségét tükrözi vissza, melyet Szimonidesz Kovács Hajnalka pazar illusztrációi tesznek teljessé. Képein csodálatos érzékenységgel elevenednek meg a történet legszebb mozzanatai. A kötet hátsó borítóján CD-melléklet is található, ez az opera legismertebb részleteit tartalmazza.

A négy fejezeten átívelő mese, sok párbeszéddel, belső monológokkal a színház világát idézi. A gyönyörű rajzok pedig segítik képzeletünket a történet felé irányítani. A mese az emberségről és a szeretetről szól, valamint arról, hogy a világ jó, és a gonosz soha nem győzedelmeskedhet. A történet tele van csodás elemekkel, titokzatos vidékekkel, gonosz és jó erőkkel.

A zeneszerző Wolfgang Amadeus Mozart és a szövegíró Emanuel Schikaneder Salzburgban találkoztak először, 1780-81 telén. Ekkor lettek barátok és lett barátságuk záloga a színház, mely akkortájt a császárság valamennyi lakójának legkedveltebb szórakozása volt. „Igazi szívderítő ünnepi mulatság, aminek örömét és tanulságát ugyanúgy sokáig dédelgette szívében minden nézője, a szabadnapos cselédőtől egészen a császárig.” 1791 tavaszán Schikaneder színháza a „Theater auf der Wieden” éppen a csőd szélén állt, ezért Schikaneder felkereste Mozartot, és elővezette neki annak az operának a gondolatát, melynek célja az emberiség megjobbítása. Azt a művet, amit Mozart és Schikaneder megírt és színre is vitt azon a nyáron, „Varázsfuvola” címen mutatták be 1791. szeptember 30-án, a „Theater auf der Wieden” színpa-

dán. Mozart személyesen vezényelte a bemutatót és a következő előadásokat is. Schikaneder rendezte az operát és játszott is benne, Papagenót alakította, a madárembert. A Varázsfuvola nagy dicsőséget és elismertséget hozott alkotóinak, és örökérvényű tanulsággal szolgált mindenkinek. Meséskönyv alakban találkozni ezzel a történettel egészen más, mintha színpadon látnánk egy zsúfolásig megtelt operaház nézőterén helyet foglalva. De ezt az utóbbi időkben amúgy sem tehetjük meg. A mű üzenete azonban egy másik csatornán, a könyv lapjain, szövegén és képein keresztül is elérhet bennünket, ha fellelőzünk.

„Mozart és Schikaneder a Varázsfuvolával örökül hagyta az emberiségre a reményt, minden kornak önmagára igazítható, folyton megújuló varázsszínházzá lekotatva feltétlen és megingathatatlan hitüket, hogy az élet szép, és az igazság győzelme mindenkor lehetséges a sötétség, maradiság és a bűn felett.”

Wolfgang Amadeus Mozart és Emanuel Schikaneder operája alapján írta Borsa Kata

Illusztráció: Szimonidesz Kovács Hajnalka

Holnap Kiadó, Budapest, 2017

A sorozatban már megjelent: Diótörő, A hattyúk tava, Hány János, Az állatok farsangja

*Olajosné Lahocsinszky Ágnes
a zeneismeret tanszak tanára*

/Képek forrása: internet/

Vikár Tehetségpont

A megtisztelő címnek való megfelelés folyamatossága

Az idei tanév első félévének időszakájában jelenlegi és jövőbeli partnerekkel is kötöttünk együttműködési megállapodást. Az **együttműködés** partnereinkkel folyamatos. Több első félévi közös programot tudhatunk magunk mögött:

- Jókai karácsonyi hangverseny, Jókai bérletes hangverseny – Jókai Mór Református Általános Iskola (*Tehetségpont partner*)

- Magánénekes növendékeink hangversenye a debreceni Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakgimnázium és Zeneiskola-AMI énekes növendékeivel (*Tehetségpont partner*)

- Karácsonyi hangverseny – Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola (*A főiskola támogatja intézményünk alapítványát*)

- Kodály emlékhangverseny – Kodály Társaság

- A Nyíregyházi Művészeti Szakgimnázium tanulói három együttesünk tagjai: fúvós- gitár- és vonószeneke – megvalósult hangversenyek

- A Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár a könyvtárban történő számos fellépésünk kapcsán könyvajándékkal támogatja versenyeinket

- Az évfolyamok hangversenyei – Kodály Zoltán Általános Iskola

- VII. Mindannyian mások vagyunk tehetségnap, tehetségkonferencia – Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskola (*Tehetségpont partner*)

Mint Tehetségpont, folyamatosan szem előtt kell tartanunk az **akkreditációs elvárásoknak való megfelelést**. A rendezvényszervezés és a pszichológus szakember segítségének igénybevétele bekerült a **kiválósági követelmények** közé.

Állandósult **tehetség gondozó és együttműködő rendezvényeink** al-

kalmassak a kritérium megfelelésnek, kivétel ez alól a 2020. március 11. óta meghiúsult versenyek, rendezvények, hangversenyek, szakmai napok, előadások, hiszen a megjelölt naptól a veszélyhelyzet kihirdetésével a kormány megtiltotta minden 100 főnél nagyobb beltéri esemény megrendezését. 2020. március 16. naptól pedig az oktató-nevelő munka tantermen kívüli, digitális munkarendben került bevezetésre, megszervezésre.

A tehetséggondozás természetesen ebben a helyzetben is jelen van, hiszen a kollégák kreatívan alkalmazkodtak az új szituációhoz, mind az egyéni, mind a csoportos oktatás tekintetében (lásd: karantén videó anyagok elkészítése- kamarazene).

Tanácsadás is történt a tanév első felében: *pályaaorientációs nap*, amely a billentyűs és vonós hangszerek készítésére, karbantartására helyezte a hangsúlyt, felhívva a figyelmet az országosan jelenlévő hiányszakmára.

Az eddig megvalósult rendezvények, programok **dokumentációja napra kész**.

Működésünk révén a következő tényezőkre kell figyelniünk, illetve a feladatot elvégeznünk, a lehetőségeket igénybe vennünk:

– Csehné Mudri Gyöngyvér Tünde **pszichológus** várja tehetség-tanácsadásra az intézményünk tanu-

lőit érintő kérdésekkel kapcsolatban (pl. pályaorientáció, vagy bármilyen, tehetséggel összefüggő témában) a pedagógusokat, szülőket, tanulókat egyaránt. A jelentkezés módja a honlapunkon van feltüntetve a Tehetségpont menüpont alatt.

– Ha a pedagógus és szülő konzultál a tanulót érintő kérdéssel, legyen az továbbtanulás, esetleg versenyre felkészítés és ezzel kapcsolatos egyeztetés, netán a jelenlegi helyzetben felmerülő nehézségekről történő párbeszéd, kérjük a **problémát és a megoldást** dokumentálni, mint **tanácsadást**.

– A **tehetséggondozó, tehetségfejlesztő szakvizsgával** rendelkező kollégák részvétele a Tehetségpont programokban **elvárás**.

– A **tehetséggondozó program életre hívása** – az eddigi 30 órás tehetséggondozó műhelyek mellett – **kötelező** kritérium. Ebben várjuk kollégáink ötleteit, a végrehajtásra vonatkozó lépéseket, amelyek a napokban megjelent idei első NTP-pályázati felhívások megismerése és a pályázatok benyújtása, majd a nyertes pályázat megvalósítása okán is maximálisan teljesíthetők (www.emet.gov.hu).

– **Egyéni fejlesztési terv** elkészítése bizonyos tanulóknál, csoportoknál: például versenyre készülő tanuló, tanulócsoporthoz, együttesek felkészítése hangversenyre, szolfézs csoportok munkája, sajátos nevelési igényű gyerekekkel való foglalkozás, tehetséges tanulók erősségének vagy gyengeségének fejlesztése.

Kérjük a nevelőtestület tagjait, továbbra is segítsék intézményünk tehetségpontnak megfelelést ötleteikkel, közreműködésükkel!

Köszönjük az eddigi tehetséggondozó munkát!

*Szabó Tünde Júlia
tehetségpont kapcsolattartó*

Diákönkormányzatos éveink

Hihetetlen, hogy már több mint három éve annak, hogy Gergő bá' (*Kóti Gergő, diákönkormányzat segítő pedagógus – szerk.*) jött velem szemben a folyosón és szokás szerint megállított, de akkor nem egy átlagos miújságért, hanem elmondta nekem, hogy a diákönkormányzatban tisztségviselő választás lesz, van-e kedvem elnöknek jelöltetni magam, ugyanis érez bennem közösség formáló erőt.

Nagyon váratlanul ért a kérdése, azt sem tudtam, komolyan gondolja-e vagy csak ugrat. Nos, komolyan

gondolta. Kb. három hét múlva az intézmény szervezett egy gyűlést, amin a jelenlévők a jelölt tagok bemutatkozásai és a tervek vázolója után szavazással megválasztottak engem elnöknek, a drága barátnőmet, Papp Dorkát pedig elnök-helyettesnek. El nem tudom mondani, mennyire örültem neki. Hatalmas megtiszteltetés volt.

Nem sokkal később el is kezdődött az általunk fémjelzett Vikáros DÖK-ös élet. Minden héten új tagokkal bővültünk és új barátságokra tettünk szert.

Az elmúlt időszak során megtapasztalhattam, hogyan kell megszervezni egy farsangot, diáknapot, sütivásárt, bringatúrát valamint számos filmvetítést. Ezek mind sokat segítettek nekem a „felnőtté válásban”, ugyanis hatalmas felelősség volt rajtam és a társaimon egy-egy program megtervezésekor és a lebonyolítás alkalmával.

Nagyon hálás vagyok azért a rengeteg élményért, amit ezalatt a három és fél év alatt szereztem. Fantasztikus érzés volt a gyűléseken megvitatni az újabbnál újabb ötlete-

ket, részt venni a tokaji bringatúrán (majd másnap kis híján meghalni az izomláztól), együtt szervezni a farsangokat és a DÖK napokat – amelyek napján az ABBA együttes zenéjére táncolva díszítettük a hangversenytermet –, vidáman osztogatni a sütitet és utána nachost és popcornot nassolva megnézni egy szuper filmet.

Hiányozni fognak ezek a pillanatok és az egész DÖK, ami színesítette a Vikárban töltött éveimet. Hálásan köszönök mindent Gergő bá'-nak, aki már az első pillanattól kezdve maximálisan megbízott bennem.

*Bereznai Boglárka
hegedű szakos tanuló, DÖK-elnök*

A jelenlegi helyzet mindannyiunk számára embert próbáló. Azt gondolom, a legnehezebb helyzetben mégis mi végzösek vagyunk. Le kell mondanunk az olyan hagyományokról, amelyek egy ember életében rendkívül emlékeztetéseket és egész életre szólókat. Nincs ballagás a megszokott időben, nincs tanár búcsúztató, szerenád és bankett sem. Hetek óta a gép előtt ülünk. Úgy ta-

nulunk, és úgy beszélgetünk. Azt hiszem, most mindenki megtapasztalja mennyire fontos a személyes találkozás, egy „face to face” beszélgetés mindenféle elektronikai eszköz közvetítése nélkül. Nagyon sok diáknak ideiglenesen megszűntek azok az elfoglaltságai, amelyeket hobbiként, saját kedvtelésből csinált. Nekünk ilyen a zeneiskola, viszont mi már a következő évben nem folytatjuk itt tanulmányainkat. A zeneiskolás éveink hamarosan véget érnek, de ezek sem úgy, ahogyan mi elterveztük. Utolsó tanóráink csak online vannak megtartva. Ez egy nagyon szomorú helyzet, de sajnos nem tudunk ellene tenni. Ennek ellenére, számos dologra emlékezhetünk, ha visszagondolunk arra az időszakra, amikor még minden a rendes kerékvágásban működött.

Én személy szerint meg sem tudnám mondani, mikor jártam legelőször a zeneiskolában. Talán még óvodás lehettem, amikor anyukám beíratott zeneoviba. Ezután kezdtem el hegedűt tanulni, amit három év után abbahagytam. Nyolcadik osztályos koromban azonban újra visszatértem és egy újabb tárgyba kezdtem bele, ami az éneklés volt. Mellette pedig beiratkoztam zongorára is. Az

évek során azt hiszem a legmaradandóbb élményem az volt, amikor még kisiskolásként beültem a nagyterembe meghallgatni a magánénekesek farsangi koncertjét. Nagyon elvarázolt, de akkor még nem is sejtettem, hogy lesz még ilyenben részem, csak a színpadon állva.

A diákönkormányzat elnöke nagyon kedves barátnőm, akivel most egy zenekarban zenélünk. A DÖK-ös időszakunk során sok programot szerveztünk együtt. A DÖK koncerten kívül pedig még számos lehetőségünk volt arra, hogy megmutassuk magunkat. Volt alkalmam énekelni a VIDOR Fesztiválon, iskolai ünnepeken, esküvői kiállításon, a LIKE tehetségkutató versenyen, és még sok más helyen, melyet tanárom, Kazár Ticiána mindig jószívvel támogatott. Nagyon sokat köszönhetek neki és a zeneiskolának egyaránt.

Nekem a zeneiskolai évek sokkal kedvesebb emlékek maradnak, mint a gimnáziumi évek. Itt nem volt akkora hajtás és teljesítménykényszer, mint az iskolában. Önmagunk lehetünk, és azt csinálhattunk, amit igazán szerettünk.

*Papp Dorka
ének szakos tanuló, DÖK-helyettes*

A népzene tanszak háza tájáról

A tanév elején nagy-nagy tervekkel kezdtük meg a munkát. Az országos népzenei versenyre való felkészülés volt a legfontosabb célkitűzésünk. A három évente megrendezendő eseményen mindig voltak döntőseink, helyezetteink. Hogy idén is így legyen mindent megtettünk: több szakmai napon is részt vettek a lányok, énekel és hangszerrel, szólóban és csoportban egyaránt. A februári területi válogatóról négy szóló és egy csoportos produkció továbbjutott az országos döntőbe. Izgatottan vártuk ezt az eseményt a közösségi élmény miatt is, hiszen többen elballagnak idén, s ez lett volna az utolsó zeneiskolai országos versenyük. Már csak egy hét volt a nagy napig, amikor elrendelték az országos karantént. Nagyon elkeseredtünk emiatt. De nincs mit tenni, hiszen sokkal nagyobb események is elmaradnak világszerte. Így a személyes találkozások, fesztiválok, versenyeken való zenélés helyett, az online térben való bemutatkozáshoz, a videós koncertek előkészületeihez láttunk. Egyébként is hasznos, ha a sok év alatt kialakult repertoárt egyszer rögzítjük. Ez a tanszak felnövekvő generációja előtt is szép, ékes példaként állhat.

A házi videók elkészítése, közzé tétele számos új ismeretet, jártasságot is igényel, így ezeket is szép sorjában igyekszünk kitanulni. Mint pl: az elkészült hang és videó vágás, feliratozás, youtube csatorna létrehozás. Ezekre a technikai kihívásokra a távoktatás pozitívumaiként tekintünk, hiszen a jövőre nézve mindenképp hasznos tudást jelentenek. Az első kis produktumok már szíves fogadtatásra is leltek: a „nagyok” csoportja, a Hangpajtik létrehozták önálló facebook oldalukat és közzé tették első csoportos videójukat, amit karantén idején rögzítettek.

A magyar költészet napja alkalmából a Labor Café versmaraton programja is az online térben lett megrendezve. Itt is színes műsorral mutatkoztunk be: versek mondva, énekelve, hangszerrel kísérve szólóban, sőt családi zenekari formációban is elhangzottak. A tanszokról idén több új versmondónk is volt a tavalyi évekhez képest, így ezt is mindenképp sikerként könyvelhetjük el.

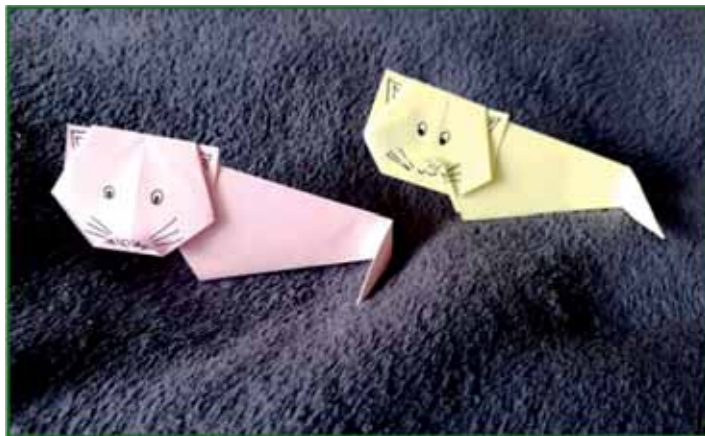
Szabadidős programajánló

A szorgos gyakorlás mellett a kikapcsolódásra mindig is nagy hangsúlyt fektettünk. Szinte minden hónapban szerveztünk a termemben valamilyen kézműves vagy társasjátékos délutánt. A program hangulata nagyon hiányzik, hisz a szülőkkel és gyerekekkel ezek egy kötetlen beszélgetős, s közben a munkafolyamatokban elmerülő délutánok voltak. Ez az alkotókedv azonban most is megmaradt, csak önállóan, otthon, mindenki a maga kedve szerint teszi. Szépséges, mókás kis papírsodák készültek. Néhányat bemutatok, hátha kedvet kaptok ti is egy kis alkotáshoz.

Óriási a különbség a kertés házban, vidéken élő és a társasházi lakásokba szorult családok karantén napjai között. Míg az egyik diákom horgászni jár vagy motorozik és időnként a fóliasátorban segédkezik, addig az emeletes házak négy fala közé rekedtek a lakás bugyrai által kínált lehetőségekkel ütök el az időt. A tér és bútorok adta lehetőségeket kihasználva, az étkező asztalra tekert pléddel készült hintaágy, vagy letakarva egy jó kis bunker, ideig-óráig jó kikapcsolódást nyújthat.

Diákjaim körében egy kis közvéleménykutatást végeztem. Mi a helyzet, ha nincs lehetőség szabadba menni? Mivel töltik el az időt?

Ami a társasjátékokat illeti a népszerű, közismert Activity és Twister után a Concept nevezetű játékot szeretném ajánlani. Izgalmas, mókás, szórakoztató játék, ami kellemes feltöltődéssel kecsegtet. Csakúgy, mint a Fánkfaló, melynél a gyors, pontos megfigyelőképességre van szükség. A Fekete Péter kártyajátékok is közkedveltek. Az otthon tanulás sokszor unalmas és fárasztó terhei mellett levezetesként jól jönnek. Nem kell hozzá nagy matek, segít kikapcsolni. Tesók, játszótársak hiányában számos érdekes kis kütyüvel is találkoztam, melyek szintén segítik elütni az időt: a felhúzható, zenélő, beszélő kis műtyürök leginkább a csak „nézek ki a fejemből” állapotban nyújtanak szórakoztató perceket. Némi aktivitást, fantáziát igényelnek a legók, melyek szintén népszerűek diákjaim körében.

A kézműves alkotó munkákban a színes papír felhasználásával, vágás, ragasztás, origamizás technikák voltak a legnépszerűbbek. Az internetről tanult új praktikákkal készült kis alkotásoknak egy közös mozanata volt: egyik sem így nézett ki a videóban. Nyilván nem először próbálta az készítést a videós a felvétel pillanatában, ezért senki ne csüggedjen, ha első próbálkozásunk legkevésbé sem hasonlít a videón látottakhoz. Én is próbálkoztam ilyennel, és elsőre nem ment. Aminek adtam második esélyt az már szemmel láthatóan jobb volt, tehát próbálkozzatok ti is bátran többször is.

A lakás minden pontjába szanaszét guruló vasalható gyöngyök is népszerűek. További felhasználásuk lehet még hűtőmágnes vagy a hangszertokra egy kis figura, ami majd segít a zeneiskola portáján lerakott egyforma hangszerek megkülönböztetésében.

A nemezeléssel már minden diákom megismerkedett az év során, így az otthoni nemezelésből is szép kis produktumok születtek. Aki most szeretne ezzel ismerkedni, annak figyelmébe ajánlok egy nyíregyházi alkotót: MiLi-t. Becsületes nevén Fridrik Noémi, aki MiLi néven megtalálható a facebookon. Diákjaimmal és szüleikkel közös alkotó délutánokon tőle tanultuk a tűnemezelés fortélyait.

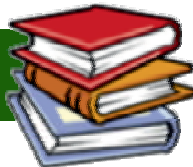
Az olvasást, könyveket szeretőknek végezetül álljon itt Szabó Veronika citerás növendékem könyvajánlója.

Kitartást mindenkinek, vigyázatokat magatokra és egy kis játékkal, kézműves alkotással, olvasással tegyétek tartalmassá a szabadidőt!

*Hajdú Ágota
népzene tanár*

Mészöly Ágnes - Vágod?

Rá lehet bizonyítani valakire azt, amit nem követett el? Ha valaki rájön közben? Képes vagy valakit a szakadékba lökni egy véletlen miatt? Biztos? Meddig fajulhatnak a dolgok? Barátság vagy szolidaritás, melyik a fontosabb? Hogy juthat ide két átlagos lány? A fejhallgató, a fiú vagy a gyűlölet az oka?

Elgondolkodtató történet arról, hogy meddig képes elmenni valaki a barátnője védelmében. Arról, hogy meddig képes két lány hazudni a világnak. Arról, hogy miből és ki jöhet rá.

A könyv egy sorozat része, melynek különlegessége, hogy minden kötetének írására mást kérnek fel. A történeteket két oldalról lehet olvasni. Így jobban beleélhetjük magunkat. A közepét felvágva pedig megismerhetjük a befejezést is. A fejezetekben át, cikázva, könnyen rabjai lehetünk a friss, 2018-as cselekménynek.

(Menő Könyvek, Budapest, 2018)

*Szabó Veronika
népzene szakos tanuló*

SZÉP NYARAT, JÓ EGÉSZSÉGET KIVÁNNUNK!

◆ Az újságot szerkesztette: Szabó Tünde Júlia intézményvezető-helyettes ◆

◆ Elérhetőségünk: Vikár Sándor Zeneiskola-Alapfokú Művészeti Iskola ◆ 4400 Nyíregyháza, Kürt u. 5-11. ◆

Telefon: 06-42/504-345 ◆ E-mail: helyettesi@vikarzeneiskola.hu

◆ Honlap: <http://www.vikarzeneiskola.hu> ◆ Facebook: <http://www.facebook.com/vikarzeneiskola> ◆

◆ Készült: Örökségünk Könyvkiadó Kft-ben, 2020 májusában ◆

◆ Valamennyi közzétett fotó (amennyiben a forrásmegjelölés nem az internet) az intézményünk közösségi oldalán/honlapján is látható, melyek megjelentetése a képeken szereplők hozzájárulásával történt. ◆